

به دل رنگ خدازن!

حجت الاسلام والمسلمین حسین ابراهیمی

یکی از موضوعات مهم در معارف دینی ما مسئله نیت و اصلاح نیت و اهمیت آن است. این موضوع در اصلاح روح و باطن نماز بسیار اثر دارد. البته از نظر فقهی نماز عبادت است و عبادات باید با نیت نزدیک شدن به خدا و اصطلاحا قصد قربت انجام شوند و گرنه صحیح نیست و از نظر فقهی حکم صحت بر آن‌ها بیان نمی‌شود. اما مسئله اصلاح نیت یکی از عمیق‌ترین مسائلی است که به این سادگی قابل اصلاح نیست، چه بسا افرادی که فکر می‌کنند برای خدا دارند کاری را انجام می‌دهند و همین را به زبان جاری می‌کنند درحالی‌که با بررسی اعماق وجود آن‌ها چیزی از حقیقت آن امر در نمی‌یابی.

نقل شده است روزی مرحوم آخوند کاشی^(۱) مشغول وضوگرفتن بود که شخصی با عجله آمد. وضو گرفت. به داخل اتاق رفت و به نماز ایستاد. با توجه به اینکه مرحوم آخوند خیلی با طمأنینه و

با رعایت آداب وضو می‌گرفت و همه آداب و ادعیه وضو را به جا می‌آورد؛ تا وضوی آخوند تمام شود. آن شخص نماز ظهر و عصر

خود را هم خوانده بود. به هنگام خروج با مرحوم کاشی روبه‌رو شد. ایشان پرسیدند: چه کار می‌کردی؟

گفت: هیچ.

فرمود: تو هیچ کار نمی‌کردی؟

گفت: نه! می‌دانست که اگر بگوید نماز می‌خواندم. کار بیخ پیدا می‌کند.

آقا فرمود: مگر تو نماز نمی‌خواندی؟

گفت: نه!

آخوند فرمود: من خودم دیدم داشتی نماز می‌خواندی.

گفت: نه آقا اشتباه دیدی.

سؤال کردند: پس چه کار می‌کردی؟

گفت: فقط آمده بودم بگویم من باغی نیستم. همین.

این جمله در مرحوم آخوند^(۲) خیلی تأثیر گذاشت. تا مدت‌ها هر وقت از احوال آخوند می‌پرسیدند. ایشان با حال خاصی می‌فرمود: من باغی نیستم! اینکه با چه حال و نیتی به نماز می‌ایستیم خیلی در رنگ نماز ما تأثیرگذار است. اینکه واقعا با قلب و روحمان به سمت او برویم باطن نماز ما را اصلاح می‌کند.

در احادیث داریم که خداوند به جسم‌های شما نگاه نمی‌کند بلکه به دل‌های شما نگاه می‌کند. امیرالمؤمنین علی^(۳) می‌فرماید: «عَلَى قَدَرِ الْيَتِيمَةِ تَكُونُ مِنَ اللَّهِ الْعَطِيَّةُ، عطیة الهی و پاداش‌های الهی به اندازه یتیم هر فرد است.»

البته در یک جمله قابل تأمل باید گفت که گل زیبایی نیت‌های نیکو. در یک وجود پاک و زمین ایمان می‌روید و جوانه می‌زند. اما پیوسته باید دنبال تحصیل آن بود. شاید شما هم این جمله زیبا را شنیده باشید که: «اگر نمی‌توانی کارهای بزرگ انجام بدهی. کارهای کوچک را با نیت‌های بزرگ انجام بده.» گاهی ما بهترین کارهایمان هم نیت‌های درستی ندارد. می‌توانیم قبل از هر کاری از خودمان بپرسیم که واقعا این کار را با چه هدفی دارم انجام می‌دهم؟ آیا واقعا نیت ما جلب نگاه خداوند است؟ اگر این‌گونه هستیم پس نباید دنبال تشویق و تمجید و پاداش‌های مردم باشیم. بنابراین مسئله نیت در نماز هم در بحث‌های ظاهری و احکام شرعی و مسائل صحت نماز مطرح است و هم در موضوع آداب قلبی و نماز و اسرار و رازهای نماز به آن پرداخته شده است. چرا که تمام تفاوت و فرق نماز اولیای خدا به حال دل ایشان و رنگ درون و نیت‌های الهی ایشان است. همان اولیائی که چون صدای آذان‌رامی ششوند لبیک می‌گویند و به سمت مولای خود می‌روند و خود را در آغوش آن دلبر ازل می‌اندازند. انسان برای اصلاح این عبادت بزرگ که نتایج بزرگی را در پی خواهد داشت باید از اینجا شروع کند و دنبال تحصیل این مدارج باشد و توفیق نیات صالحه را از خداوند طلب کند که تمام پاداش‌ها و عطیه‌های الهی طبق احادیث اهل بیت^(۴) از پی آن برای ما و در زندگی ما سرازیر خواهد شد. ان‌شاء...

بردار

و بخوان

بصیرت، نیاز همیشگی

سیر در کهکشان اندیشه‌های مقام معظم رهبری فرصت و زمان زیادی لازم دارد. اما برای ما جوانان ایرانی آگاهی از عمق اندیشه‌ها و آشنایی با راهبردهای اساسی رهبر عزیزمان واجب و لازم است. ایشان در موضوعات مختلفی به طرح بحث پرداخته‌اند.

رهبر معظم انقلاب حضرت آیت‌ا... خامنه‌ای تحقیق و تألیف را از دوران طلبگی آغاز کردند. ایشان در ابتدا تقریرات دروس استادان خود را می‌نوشتند. همچنین مکتوبات و تألیفاتی از دوران فعالیت‌های انقلابی، دوران ریاست جمهوری و دوران رهبری خود دارند. آثار و کتاب‌های مقام معظم رهبری از لحاظ نوع نگارش را می‌توان در چهار دسته جای داد:

بعضی از کتاب‌های مقام معظم رهبری از گفتارها و سخنرانی‌های ایشان گردآوری شده است. بعضی ترجمه‌های ایشان از کتاب‌های شاخص است که معمولاً در پاورقی آن کتاب نظرات خود را ارائه داده‌اند. برخی دیگر هم از پژوهش‌های ایشان به وجود آمده است و برخی دیگر ترجمه و تألیف ایشان است.

کتابی که امروز به شما معرفی می‌کنیم «بصیرت، نیاز همیشگی» است. این کتاب ۱۴۸ صفحه و همان‌گونه که از نامش مشخص است، در مورد داشتن بصیرت در هر زمان و نیاز به آن، در دوران مختلف و در عرصه‌های گوناگون است. مقام معظم رهبری در این کتاب شش فصلی، به حقیقت بصیرت، عوامل بصیرت، موانع بصیرت، بصیرت و جریان شناسی، ضرورت وجود بصیرت و تذکراتی به خواص، به ویژه حوزویان پرداخته‌اند. ایشان در قسمت‌های مختلف کتاب، از آیات قرآن و احادیث معصومین (علیهم السلام) استفاده کرده‌اند.

در مورد سیر زندگی مقام معظم رهبری به طور مختصر می‌توان گفت: سید علی حسینی خامنه فرزند مرحوم حاج سید جواد حسینی خامنه در فروردین ۱۳۱۸ شمسی در شهر مشهد مقدس چشم به جهان گشود. پدر ایشان از علما و مجتهدان عصر خویش و مادر ایشان بانویی زاهد، متشرع و آشنا با قرآن، تاریخ و ادبیات بودند.

ایشان تحصیل را از چهار سالگی در مکتب خانه و با فراگیری قرآن آغاز کردند و دوره دبستان را در مدرسه اسلامی مشهد گذراندند و هم‌زمان با تحصیل در مدرسه تحصیلات حوزوی را نیز آغاز کردند. ایشان دروس حوزوی را در حوزه‌های علمیه مشهد، نجف و قم گذراندند و از محضر استادانی چون آیت‌ا... سید ابوالقاسم خویی، آیت‌ا... میلانی، علامه طباطبائی، حاج شیخ مرتضی حائری یزدی، امام خمینی^(۱)، حاج آقا حسین بروجردی، سید محمود شاهوردی، سید محسن حکیم و... بهره بردند.

مقام معظم رهبری بعد از بازگشت به زادگاه خود مشهد مقدس، به تدریس دروس حوزوی و برگزاری جلسات تفسیر قرآن پرداختند. ایشان در این جلسات بیشتر به انتقال مبانی انقلاب اسلامی به جامعه و تعمیق بنیان‌های اندیشه مبارزه و براندازی حکومت طاغوت می‌پرداختند. غالب سخنرانی‌ها، تألیفات، ترجمه‌ها و نوشته‌های آیت‌ا... خامنه‌ای جمع‌آوری شده است و در قالب «آثار مقام معظم رهبری» به چاپ رسیده است.

در مقدمه این کتاب آمده است:

«پیامبران با شناخت، آگاهی و ایمانی که به هدف دارند، برای ارشاد مردم به پامی خیزند؛ از این‌رو، در راه رسیدن به هدف خود استوارند. همانند کوهی برابر ناملایمات و نادانی‌هایمی‌ایستند و کوچک‌ترین تردیدی ندارند. در مقابل، دلیل مخالفت امت‌ها با پیامبران و اهداف نورانی‌شان، ناآگاهی و نداشتن بیش صحیح بوده است. همواره انبیا از نادانی امت‌ها رنج می‌بردند. این نادانی به اندازه‌ای بود که سران کفر و شرک به آسانی، مردم را فریب می‌دادند و ایشان را به مقابله با پیامبران وامی‌داشتند.»

شماره

شماره ۸
مهرماه ۱۳۹۳
۱۳۹۳
پیشینه

SHAHNARNEWS.IR

معارف

چگونه با دید و یازدید، دوست محبوب خدا شویم

یک دیدار و این همه برکت

حمیده ذاکری آیا دوست دارید خوش اخلاق شوید؟ به مهمانی بروید. آیا دوست دارید روزی تان زیاد شود اما هر چه می‌دوید، باز هم هنوز به آخر ماه نرسیده، کفگیر به ته دیگ می‌رسد؟ از ما به شما نصیحت، مهمانی بگیرید. آیا کلی کارهای نکرده دارید و نگرانید عمرتان کفاف انجامش را ندهد؟ تا می‌توانید به پدرومادرتان سر بزنید و از خواهر و برادرتان خبر بگیرید. اصلا برنامه ماهانه‌تان را طوری بچینید که ماهی یک‌بار یکی از اقوام دور را هم ببینید. این یک سفارش انگیزشی برای نزدیکی خانواده‌ها به یکدیگر نیست، بلکه توصیه مستقیم آیات و روایات برای صله رحم و دیدار با خویشاوندان است که یکی از محبوب‌ترین کارها نزد خداوند متعال است. عمل صالحی که با نزدیک شدن فصل زمستان و بلندشدن شب‌ها، می‌توانیم حسابی برایش برنامه‌ریزی و اجر و ثوابش را جمع کنیم و از هزارویک فایده‌اش بهره ببریم.

در دید و یازدید

رحمت یاشیم نه زحمت

وقتی اسم دید و یازدید می‌آید، فقط به مهمانی‌گرفتن یا برنامه‌های مفصل فکر نکنید. اصل در سفارش‌های اهل بیت^(۲) در ارتباط با یکدیگر است، چنانچه امام صادق^(۳) می‌فرمایند: «پیوند میان برادران آن‌گاه که پیش هم هستند، دیدار همدیگر است و در مسافرت نامه‌نوشتن به یکدیگر.»

(اصول کافی، ج ۲، ص ۶۷۰)

به یاد داشته باشیم، بخشی از صله رحم مربوط به حضور در وقت شادی و غم است. به همین دلیل سفارش شده است که شخصی که عروس به خانه می‌برد، ولیمه بدهد و دیگر افراد در مراسم تشییع جنازه و مجالس ترحیم شرکت کنند و به دل جویی از بازماندگان و رسیدگی عاطفی به آن‌ها توجه کنند. عملی که در تقویت و تحکیم رابطه خویشاوندی نقش مؤثری دارد. در کنار این امر باید توجه داشته باشیم که این دید و یازدیدها موجب آزار و اذیت افراد نشود و به‌گونه‌ای معاشرت کنیم که دیدارهایمان از غیبت، تهمت و عیب‌جویی دور باشد و اگر نمی‌توانیم باری از دوششان برداریم، زحمتی برایشان نباشیم. امام صادق^(۴) در این باره می‌فرماید: «بهترین چیزی که به آن صله رحم می‌شود، خودداری کردن از اذیت و آزار آنان است.»

(اصول کافی، ج ۲، ص ۱۵۱)

دید و یازدید

در حد یک سلام و یک جرعه آب

این روزها بیشتر مبرای دوری از اقوام و ترک صله رحم فهرستی بلند بالا از بهانه‌های مختلف داریم، از دوری راه تا گرانی خرج و مخارج. اگر به توصیه‌های ائمه در این باره توجه کنیم، متوجه می‌شویم که خود را از عمل صالحی که خیر دنیا و آخرت کثیری دارد، به بهانه‌های بیهوده محروم کرده‌ایم. هرچند به‌گفته بزرگان باید در این امر اهتمام داشت. همان‌طور که جابر از حضرت باقر^(۵) روایت کرده است که رسول خدا^(ص) فرموده‌اند: «به‌حاضر و غایب اتم‌تاروز قیامت سفارش می‌کنم که صله رحم را به جا آورند. اگرچه راهشان به‌سوی همدیگر یک سال فاصله داشته باشد؛ زیرا صله رحم از دین است.»

(اصول کافی، ج ۲، ص ۱۵۱)

اما آموزه‌های دین ما این مسیر را بسیار آسان‌تر از تصور ما دیده‌اند، به‌ویژه امروزه که بایک‌تلفن کردن یا فرستادن پیامک می‌توانیم از حال همدیگر آگاه شویم. امام صادق^(۶) در حدیثی در این باره می‌فرماید: «همانا صله رحم و نیکی کردن، حساب را آسان می‌سازد. از گناه نگاه می‌دارد. پس صله رحم کنید، به برادرانتان نیکی کنید، اگرچه به سلامی نیکو و جواب سلام دادن باشد. (اصول کافی، ج ۲، ص ۱۵۲)» ایشان همچنین به ساده‌برگزار کردن دید و یازدید توجه‌نشان می‌دهند و در جایی دیگر می‌فرمایند: «صله رحم کن، اگرچه با شربت و آبی باشد.»

(اصول کافی، ج ۲، ص ۱۵۱)

دید و یازدید

رابطه شما با خدا را قوی‌تر می‌کند

شاید تصور کنید که دید و یازدید فقط فایده دنیایی دارد، اما خوب است بدانید که به‌گفته ائمه اطهار صله رحم یکی از راه‌هایی است که روی رابطه شما با خداوند هم تأثیر دارد و نه تنها شما را نزد خداوند عزیز می‌کند، بلکه حمایت و پشتیبانی او را هم به دست خواهید آورد. رسول خدا^(ص) درباره فواید بسیار صله رحم فرمودند: «اگر هر فردی برای من یک چیز را ضمانت کند، من برای او چهار چیز را ضمانت خواهیم کرد. اگر صله رحم انجام دهد، خداوند او را دوست دارد. روزی‌اش را توسعه می‌دهد، عمرش را طولانی می‌کند و او را در بهشتی که وعده داده شده است وارد می‌کند.»

(مجلسی، بحار الانوار، ج ۷۴، ص ۹۲)

ممکن است بگویید که دیدار برخی اقوام نه تنها برایتان خیر ندارد، بلکه شر هم می‌شود. در این باره در روایتی چنین می‌خوانیم: «شخصی به پیامبر اکرم^(ص) عرض کرد: خویشانی دارم که من با آن‌ها در ارتباطم، ولی آن‌ها مرا می‌آزارند و قصد دارم از آن‌ها جدا شوم. حضرت در پاسخ فرمودند: هر فردی تو را محروم ساخت، تو او را محروم نکن. هر شخصی از تو بپرسد و جدا شد، تو بیا و قطع ارتباط نکن و هر فردی به تو ستم کرد، تو عفو کن. اگر چنین کردی، خداوند عز و جل پشتیبانت خواهد بود.»

(بحار الانوار، ج ۷۴، ص ۱۰۰)

امام باقر^(۷): أَلْبَرُ وَ الصَّدَقَةُ يُفَيِّانُ الْفَقْرَ وَ يُزِيدَانِ فِي الثُّمَرِ وَ يَدْفَعَانِ عَن صَاحِبِهِمَا شَبْعَيْنِ مِثَّةَ سَوءٍ. (من لا يحضره الفقيه، ج ۲، ص ۶۶، ج ۱۷۲۹)

روشنا

امام باقر^(۸): کار خیر و صدقه، فقر را می‌برند، بر عمر می‌افزایند و هفتاد مرگ بد را از صاحب خود دور می‌کنند.

ملامت‌گوی بی‌حاصل، ترنج از دست نشانسد

وَقَالَ نِسْوَہِ فِی التَّدْبِیْہِ اِمْرَاۃُ الْعَزِیْزِ تُرَاوِدُ فَتَاہَا عَنْ نَفْسِہِ فَدْ شَفَقَہَا حَبًا اِنْ لَئِنْ اَہَا فِی ضَلَالٍ مُّبِیْنٍ (یوسف، ۳۰).

حرف‌ها را به زلیخا رساندند، همه ملامت‌ها و قضاوت‌ها را، اما او گفت من باید ثابت می‌خواسته است:

سمانه رضوانی! اغلب اوقات آدم‌ها، غلط کسی را که می‌بینند، به قضاوت کردن می‌پردازند که فلانی عجب انسان سستی بود و اگر از همین‌ها بپرسند خودت بودی، چه می‌کردی؟ می‌گویند من؟ اگر من بودم، اسیر این چیزها نمی‌شدم. بیدی نیستم که چنین بادهایی دلم را بلرزاند، اما در عمل بید که هیچ، بوته‌ای می‌شوند با ریشه‌ای کم‌توان.

وقتی گناه زلیخا آشکار شد، حتما در نگاه عزیز مصر، غم بود و خشم و غیرت اما...

نباید می‌گذاشت تشت رسوایی زنش از بام بیفتد. به یوسف^(۹) گفت از این ماجرا بگذر و پنهانش کن و رو کرد به زلیخایی که از چشمش افتاده بود و گفت توبه کن که خطا کردی:

یُوسُفُ اَعْرِضْ عَنْ هٰذَا وَاسْتَغْفِرِ لِذَنبِکَ